

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/79/2017
Identifikačné číslo spisu: 3016200286
Dátum vydania rozhodnutia: 27.03.2019
Meno a priezvisko: Mgr. Viliam Pohančenič
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:3016200286.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Viliama Pohančeniča a členiek senátu JUDr. Judity Kokolevskej a JUDr. Viery Nevedelovej, v právnej veci navrhovateľa: K. F., nar. XX.XX.XXXX, D. X, R. K. R. C., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 14.01.2016, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 15Sd/59/2016-60 zo dňa 05.06.2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 15Sd/59/2016-60 zo dňa 05.06.2017 p o t v r d z u j e .

Navrhovateľovi právo na náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Trenčíne rozsudkom č. k. 15Sd/59/2016-60 zo dňa 05.06.2017 potvrdil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 14.01.2016 (ďalej aj len „napadnuté rozhodnutie odporkyne“), ktorým odporkyňa podľa § 70 a § 71 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) zamietla žiadosť navrhovateľa o invalidný dôchodok zo dňa 01.12.2015 s odôvodnením, že podľa posudku posudkového lekára sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky Trenčín zo dňa 01.12.2015 nie je invalidný, lebo pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav nemá pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Odporkyni nepriznal náhradu trov konania. V odôvodnení rozsudku krajský súd citoval § 70 ods. 1, 2 zákona č. 461/2003 Z. z. konštatujúc, že z tohto ustanovenia vyplýva, že ku dňu vzniku nároku na invalidný dôchodok sa v zásade vyžaduje súčasné splnenie troch základných podmienok, a to: 1/ musí ísť o občana, ktorý sa stal invalidným, 2/ občan musí získať potrebný počet rokov dôchodkového poistenia a 3/ nesmie ísť o osobu, ktorá by ku dňu vzniku invalidity splnila podmienky nároku na starobný dôchodok, resp. tejto osobe nesmie byť priznaný predčasný starobný dôchodok. Poistenec je invalidný, ak pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. V posudzovanom prípade navrhovateľ nespĺnil podmienku invalidity, keďže ho

posudkoví lekári odporkyne neuznali invalidným, teda jeho miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť bola nižšia ako 40 % v porovnaní so zdravou osobou. Prvá podmienka pre priznanie invalidného dôchodku tak zo strany navrhovateľa nebola splnená, preto ani nebolo potrebné zaoberať sa splnením ďalších podmienok. Krajský súd dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno priznať úspech. Príslušné posudkové komisie dostatočne posúdili zdravotný stav navrhovateľa, všetky posudky sú náležite zdôvodnené po medicínskej stránke a vzájomne si neodporujú. V súčasnosti zdravotný stav navrhovateľa neodôvodňuje zmenu pre iný záver, aký prijali posudkoví lekári. Odporkyňa rozhodla správne, keď vydala napadnuté rozhodnutie s výrokom a odôvodnením tam uvedeným a jej postup zodpovedá zákonu. Navrhovateľ v konaní nepredložil žiaden dôkaz, ktorý by nasvedčoval inému rozsahu zdravotného poškodenia ako bol v čase posudzovania jeho zdravotného stavu a rozhodovania ustálený odporkyňou. Navrhovateľ na pojednávaní zotrval na svojich prednesoch poukazujúc na to, že podľa jeho názoru nie sú posudkové závery lekárov úplné a objektívne. Pokiaľ ide o spochybňovanie objektívnosti posudkových lekárov odporkyne zo strany navrhovateľa, krajský súd poukázal na judikát Najvyššieho súdu SR č. 9/2005, sp. zn. 1So/109/2003, v zmysle ktorého akékoľvek spochybňovanie odbornej spôsobilosti a nezaujatosti posudkových lekárov by mohlo viesť k porušeniu princípov právneho štátu. Posudok posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia má v konaní o priznanie alebo odňatie dávky, podmienenej dlhodobo nepriaznivým zdravotným stavom, rovnakú právnu hodnotu ako znalecký posudok vypracovaný súdnym znalcom. Krajský súd na záver pripomenul, že pri zhoršení zdravotného stavu navrhovateľa v budúcnosti nie je vylúčená možnosť opakovaného posúdenia jeho zdravotného stavu, nového určenia miery poklesu, a tým prehodnotenia podmienok pre priznanie invalidného dôchodku.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie žiadajúc vybavenie jeho žiadosti. Uviedol, že odvolanie smeruje k spôsobu posudzovania jeho zdravotného stavu a stanoveniu celkovej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť posudkovým lekárom MUDr. Q. T., na základe ktorého bolo vydané napadnuté rozhodnutie odporkyne. Nesprávnosť jeho posúdenia videl v tom, že ním stanovená miera poklesu zostala od 01.12.2015 nezmenená 35 %, a to aj napriek hospitalizácii navrhovateľa vo Fakultnej nemocnici v Trenčíne dňa 27.01.2016. Ošetrujúca lekárka, ktorá najlepšie pozná celý priebeh a vývoj ochorenia navrhovateľa, po hospitalizácii opätovne posúdila jeho zdravotný stav ako zhoršený, čo uviedla v lekárskej správe. Dňa 16.01.2017 si jeho dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav opäť vyžiadal hospitalizáciu v ústavnom zariadení vo Veľkom Záluží. Tieto skutočnosti podľa navrhovateľa neboli vzaté do úvahy a neboli zohľadnené, čím zostala celková miera poklesu stanovená na rovnakú hodnotu 35 %.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhla, aby odvolací súd potvrdil rozsudok krajského súdu z dôvodu jeho vecnej správnosti. Dôvody, ktoré uviedol navrhovateľ v odvolaní, nepovažovala za opodstatnené. Na posúdenie dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu a jeho následkov na schopnosť fyzickej osoby vykonávať zárobkovú činnosť, sa vyžadujú odborné lekárske znalosti. Vo veciach sociálneho poistenia je dokazovanie zverené posudkovým lekárom, a to tak na účely správneho ako aj súdneho konania. Navrhovateľ v odvolacom konaní neuviedol žiadne nové skutočnosti, ktoré by spochybňovali úplnosť, objektivitu a presvedčivosť posudkov posudkových lekárov sociálneho poistenia zadovážených v tomto konaní. Pochybnosti navrhovateľa o nesprávnom posúdení jeho zdravotného stavu sú nedôvodné a vyvolané jeho subjektívnym presvedčením, čo nezakladá dôvod na spochybnenie správnosti skutkových zistení a záverov prijatých v správnom konaní. Skutkové okolnosti týkajúce sa rozsahu zdravotného poškodenia navrhovateľa boli ozrejmené príslušnými posudkovými lekármi sociálneho poistenia, sú úplné, dostatočne podložené odbornými vyšetreniami a nálezmi, ako aj zdravotnou dokumentáciou, sú bez nejasností a vnútorných rozporov a vo svojich záveroch sa zhodujú. Nebol preto daný dôvod na ďalšie dokazovanie. Navrhovateľ v konaní nepreukázal, že by jeho zdravotný stav bol zhoršený v rozsahu odôvodňujúcom určenie vyššej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, preto mu nárok na invalidný dôchodok nevznikol.

Dňa 11.09.2017 bolo odvolaciemu súdu doručené podanie navrhovateľa, v ktorom žiadal opätovné prešetrenie záverov posudkového lekára a o vybavenie jeho žiadosti. Uviedol, že jeho práceneschopnosť pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav stále pretrváva, a to od 19.01.2015 až k dnešnému dňu. Ku

dňa 01.12.2015 mu bola posudkovým lekárom stanovená miera poklesu 35 %. Zhoršenie zdravotného stavu nebolo akceptované. Príloha č. 4 k zákonu č. 461/2003 Z. z. stanovuje pri depresívnych poruchách nálad - stredne ťažkých formách, mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v rozpätí 35 až 45 % a pri ťažkých formách 50 až 80 %. Diagnóza určená navrhovateľovi ošetrojúcim lekárom zo dňa 20.01.2015 bola potvrdená aj správou z Psychiatrickej kliniky v Trenčíne zo dňa 27.01.2016. Touto diagnózou je F32.2 - Epizóda ťažkej depresie, čomu zodpovedá podľa prílohy č. 4 k zákonu č. 461/2003 Z. z. miera poklesu 50 až 80 %. K podaniu navrhovateľ priložil fotokópie lekárskeho nálezov z psychiatrickej ambulancie zo dňa 20.01.2015, 08.02.2016, 22.03.2016 a tiež prepúšťacíu správu z Psychiatrickej kliniky Fakultnej nemocnice Trenčín, kde bol hospitalizovaný od 27.01.2016 do 05.02.2016 a tiež fotokópiu V. kapitoly prílohy č. 4 k zákonu č. 461/2003 Z. z. a vyjadrenia odporkyne zo dňa 18.07.2017.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej aj len „SSP“).

Podľa § 492 ods. 1 SSP, konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno vyhovieť.

Podmienkou vzniku nároku na invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. je invalidita poistenca. Za invalidného poistenca sa v zmysle § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. považuje poistenec, ktorý má pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

Dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav je taký zdravotný stav, ktorý spôsobuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a ktorý má podľa poznatkov lekárskej vedy trvať dlhšie ako jeden rok. Pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje porovnaním telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti poistenca s dlhodobo nepriaznivým zdravotným stavom a telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti zdravej fyzickej osoby. Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je uvedená v prílohe č. 4, určuje sa v percentách podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu, a so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí. Mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť určenú podľa odseku 6 možno zvýšiť najviac o 10 %, ak závažnosť ostatných zdravotných postihnutí ovplyvňuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Obdobne to platí, ak pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je dôsledkom viacerých zdravotných postihnutí podmienujúcich dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav (§ 71 ods. 2, 3, 5, 6 a 8 zákona č. 461/2003 Z. z.).

Z uvedeného vyplýva, že pre uznanie invalidity sa vyžaduje nielen dlhodobosť nepriaznivého zdravotného stavu, ale súčasne musí ísť o taký nepriaznivý zdravotný stav, ktorý dlhodobo podľa poznatkov lekárskej vedy spôsobuje trvalý pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v miere nad 40 %.

Z lekárskeho nálezov založených v posudkovej dokumentácii nevyplýva, že by zdravotné postihnutie navrhovateľa zodpovedalo vyššej miere poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Vzhľadom na to, že posudzovanie miery funkčnej poruchy je odbornou medicínskou otázkou, aj rozhodnutie súdu závisí predovšetkým na odbornom lekárskom posúdení. Súd si preto nemôže urobiť o tejto odbornej otázke vlastný úsudok. Posudok, ktorý spĺňa požiadavky úplnosti, celistvosti a presvedčivosti a ktorý sa vysporiadava so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami, býva spravidla rozhodujúcim dôkazom pre posúdenie správnosti a zákonnosti preskúmaného rozhodnutia. Podľa názoru odvolacieho súdu posudky posudkových lekárov sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky Trenčín zo dňa 01.12.2015, 22.03.2015 a ústredia zo dňa 06.04.2016, 20.09.2016 a 20.04.2017 tieto podmienky

spĺňajú.

Pokiaľ navrhovateľ namietal, že odporkyňa nedostatočne zvýšila jeho celkovú mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, túto námietku aj odvolací súd vyhodnotil ako nedôvodnú. Posudkoví lekári sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky Trenčín a ústredia v posudkoch zohľadnili všetky zdravotné postihnutia navrhovateľa a ním predkladané odborné lekárske nálezy, ktoré v posudkoch riadne vyhodnotili. Posudkoví lekári zhodne dospeli k záveru, že rozhodujúcim zdravotným postihnutím navrhovateľa je podľa doložených lekárskeho nálezov „Epizóda depresie“. Takémuto postihnutiu zodpovedá rozpätie 35 % až 45 % miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť podľa kapitoly V, položky 3, písmeno a/ prílohy č. 4 k zákonu č. 461/2003 Z. z., pričom navrhovateľovi bola určená 35 % miera poklesu tejto schopnosti.

Posudkový lekár ústredia v lekárskom posudku zo dňa 06.04.2016 dospeľ k záveru, že „... Z medicínskeho hľadiska chodí k psychiatrovi od 20.01.2015 pre reaktívne podmienenú depresiu, ktorú psychológ hodnotí ako odznievajúcu - ľahkú, psychiater opakuje ťažký stupeň ochorenia. Navrhovateľ bol 9 dní hospitalizovaný na psychiatrii, v prepúšťacej správe dominuje neurotická (úzkostne - depresívna) symptomatológia u zmiešanej poruchy osobnosti, hospitalizácia ukončená na žiadosť navrhovateľa. Takýto záver, tiež so zreteľom na údaj psychológa i simuláciu ochorenia s rentovými tendenciami, neumožňuje akceptovať záver ťažkej depresie, aj nám sa javí ochorenie ako neurotické na podklade traumatických zážitkov - autonehoda s následkami pre inú osobu, dlžoby, konflikty s fyzickým napadnutím.“

Navrhovateľ v žiadnom podaní neuviedol konkrétne dôvody, ktoré by spochybňovali závery posudkov a nepreukázal, že trpí takým ochorením, ktoré by znižovalo jeho schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť vo väčšej miere, ako bolo stanovené posudkovými lekármi sociálneho poistenia. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že pre posúdenie invalidity je rozhodujúci zdravotný stav v čase jeho posudzovania posudkovým lekárom. Nie je podstatné, aký je subjektívny pocit navrhovateľa ani či narušenie zdravotného stavu môže v budúcnosti viesť k ďalšiemu zhoršovaniu. Na tom základe dospeľ odvolací súd k záveru, že zdravotný stav navrhovateľa zatiaľ nepodmieňuje viac ako 35 % mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Navrhovateľ ani v odvolacom konaní nepreukázal také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali doplnenie dokazovania za účelom posúdenia nových skutočností či odstránenia rozporov.

V súvislosti s nálezmi predloženými navrhovateľom v odvolacom konaní (z psychiatrickej ambulancie zo dňa 08.02.2016, 22.03.2016 a prepúšťacia správa z Psychiatrickej kliniky Fakultnej nemocnice Trenčín, kde bol hospitalizovaný od 27.01.2016 do 05.02.2016) je potrebné uviesť, že posudkoví lekári na tieto nálezy nemohli prihliadnuť z dôvodu, že v konaní o preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia odporkyne podľa tretej hlavy piatej časti OSP súd v zásade preskúmava zákonnosť tohto rozhodnutia vo vzťahu k skutkovému stavu, ktorý existoval ku dňu rozhodnutia odporkyne, teda ku dňu 14.01.2016 (§ 250i ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 OSP), hoci zákon nevyklučuje možnosť, aby odporkyňa na základe ďalších dôkazov prehodnotila svoje rozhodnutie; takáto možnosť však nie je bez ďalšieho dôvodom na opakované posúdenie zdravotného stavu v prípade predkladania novších a novších lekárskeho nálezov a dôvodom na zrušenie napadnutého rozhodnutia odporkyne, ktoré v čase jeho vydania na základe riadneho zistenia skutočného stavu zodpovedalo zákonu. Pokiaľ ide o lekársku správu zo dňa 20.01.2015, táto bola zohľadnená posudkovým lekárom sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, ústredie v lekárskom posudku zo dňa 06.04.2016.

Z tvrdenia navrhovateľa nevyplýva, v čom konkrétnom videl pochybenie posudkových lekárov, keď mali za to, že jeho miera poklesu výkonu zárobkovej činnosti mala byť hodnotená vyššou mierou poklesu. Z administratívneho spisu nevyplýva, že by v priebehu správneho konania namietal neodbornosť alebo zaujatosť konajúcich lekárov. Ak mal navrhovateľ pochybnosti o správnosti posúdenia jeho zdravotného stavu, mohol v správnom konaní vzniesť námietku zaujatosti a bol by mu určený iný posudkový lekár.

Tak ako krajský súd, aj odvolací súd mal za preukázané, že zdravotný stav navrhovateľa zatiaľ nepodmieňuje invaliditu podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. a že mu nevznikol nárok na invalidný dôchodok. Odvolací súd považuje za potrebné dodať, že navrhovateľ má v prípade zhoršenia zdravotného stavu možnosť kedykoľvek znovu požiadať o priznanie invalidného dôchodku prostredníctvom príslušnej pobočky Sociálnej poisťovne.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil podľa § 250ja ods. 3 v spojení s § 219 ods. 1, 2 OSP ako vecne správny. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 250l ods. 2 a § 250k ods. 1 OSP tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo navrhovateľ nebol v tomto konaní úspešný.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.